

LEHDISTÖTIEDOTE nro 21/23

Luxemburgissa 2.2.2023

Unionin tuomioistuimen tuomio yhdistetyissä asioissa C-649/20 P | Espanja v. komissio, C-658/20 P | Lico Leasing ja Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión v. komissio ja C-662/20 P | Caixabank ym. v. komissio

Valtiontuet: unionin tuomioistuin kumoaa osittain Espanjan tax lease -järjestelmästä tehdyn komission päätöksen

Kyseessä olevan tuen takaisinperimisestä kokonaisuudessaan oli määrätty tuensaajien virheellisen yksilöinnin perusteella

Euroopan komissio oli saanut vuonna 2006 useita kanteluja Espanjan tax lease -järjestelmän (jäljempänä ETL) soveltamisesta tiettyihin rahoitusleasingsopimuksiin siltä osin kuin laivanvarustamot saattoivat tämän järjestelmän avulla ostaa espanjalaisten telakoiden rakentamia aluksia 20–30 prosentin hinnanalennuksella muiden jäsenvaltioiden telakoiden vahingoksi. Komission mukaan ETL:n tarkoituksena oli, että ETL:stä saivat veroetuja taloudelliset etuyhtymät ja niihin osallistuvat sijoittajat, jotka puolestaan siirsivät osan näistä eduista laivanvarustamoille, jotka olivat hankkineet uuden aluksen.

Heinäkuussa 2013 annetussa riidanalaisessa päätöksessä¹ komissio katsoi, että kolme viidestä verotuksellisesta toimenpiteestä, jotka muodostivat ETL:n, oli valikoivan veroedun muodossa SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua osittain sisämarkkinoille soveltumatonta valtiontukea. Koska kyseessä oleva tuki oli pantu täytäntöön 1.1.2002 lähtien ilmoitusvelvollisuus laiminlyöden,² komissio oli määrännyt kansalliset viranomaiset perimään se takaisin sijoittajilta eli taloudellisten etuyhtymien jäseniltä.

Espanjan kuningaskunta, Lico Leasing SA ja Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión (PYMAR) SA nostivat syyskuussa 2013 riidanalaisesta päätöksestä kumoamiskanteet. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi asiassa Espanja ym. v. komissio antamassaan tuomiossa,³ ettei taloudellisten etuyhtymien sijoittajien saama etu ollut valikoiva ja että kyseisen päätöksen perustelut, jotka koskivat kilpailun vääristymisten arviointiperusteita ja vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, olivat riittämättömät. Siten se kumosi riidanalaisen päätöksen.

Komissio valitti tästä tuomiosta unionin tuomioistuimeen, joka kumosi sen asiassa komissio v. Espanja ym. antamallaan tuomiolla (C-128/16 P)⁴ katsoen erityisesti, että komission arvioinnin perusteena olevaa valikoivuutta koskevaa edellytystä oli sovellettu virheellisesti. Se katsoi kuitenkin, että siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin ei ollut lausunut sille esitetyistä kanneperusteista kokonaisuudessaan, oikeusriita ei ollut ratkaisukelpoinen, joten se palautti asiat unionin yleiseen tuomioistuimeen.

¹ Valtiontuesta SA.21233 C/11 (ex NN/11, ex CP 137/06) Espanjan soveltama tiettyihin rahoitusleasingsopimuksiin sovellettava verojärjestelmä (Espanjan tax lease -järjestelmä) 17.7.2013 annettu komission päätös 2014/200/EU (EUVL 2014, L 114, s. 1).

² SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätty velvollisuus.

³ Tuomio 17.12.2015, Espanja ym. v. komissio, [T-515/13 ja T-719/13](#), (ks. myös lehdistötiedote [nro 150/15](#)).

⁴ Tuomio 25.7.2018, komissio v. Espanja ym., [C-128/16 P](#), (ks. myös lehdistötiedote [nro 115/18](#)).

Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi palautuksen jälkeen asiassa Espanja ym. v. komissio antamallaan tuomiolla (jäljempänä valituksenalainen tuomio) Espanjan kuningaskunnan, Lico Leasingin ja PYMARin kanteet; kahden viimeksi mainitun vaatimuksia tuki 34 yksikköä, jotka oli hyväksytty väliintulijoiksi tätä varten asiassa C-128/16 P (jäljempänä ensimmäisen valituksen väliintulijat).

Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kyseisessä tuomiossa ETL:n valikoivuuden riitauttamiseksi esitetyn kanneperusteen ja katsoi lähinnä, että veroviranomaisen laaja harkintavalta varhennetun poiston sallimiseksi riitti sen toteamiseksi, että ETL oli kokonaisuudessaan valikoiva. Se hylkäsi myös kanneperusteet, jotka koskivat riidanalaisen päätöksen puutteellisia perusteluja, yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista, luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden loukkaamista sekä tuen takaisinperintään sovellettavien periaatteiden loukkaamista. Se katsoi erityisesti viimeksi mainitun osalta, ettei komissio ollut tehnyt oikeudellista virhettä määrätessään kyseessä olevan tuen takaisinperimisestä kokonaisuudessaan ainoastaan taloudellisten etuhytymien sijoittajilta, vaikka osa saadusta veroedusta oli siirretty kolmansille eli varustamoille.

Espanjan kuningaskunta, Lico Leasing ja PYMAR sekä ensimmäisen valituksen väliintulijat tekivät valituksenalaisesta tuomiosta kolme erillistä valitusta, joilla ne vaativat sen ja siten riidanalaisen päätöksen kumoamista.

Unionin tuomioistuin hyväksyy tuomiollaan Espanjan kuningaskunnan valitusperusteen, joka koskee valituksenalaisen tuomion riittämättömiä perusteluja kyseessä olevan tuen takaisinperimisen osalta ja hylkää valituksen muilta osin. Unionin tuomioistuin on siten kumonnut kyseisen tuomion osittain ja katsoo voivansa itse ratkaista lopullisesti tutkittavaksi jäävän kanteiden osan, ja se toteaa tutkintansa päätteeksi, että riidanalainen päätös on kumottava siltä osin kuin siinä määrätään kyseessä olevan tuen määrän perimisestä kokonaisuudessaan takaisin sen saajilta näiden virheellisen yksilöinnin perusteella.

Unionin tuomioistuimen arviointi

Unionin tuomioistuin tutkii aluksi komission ensimmäisen valituksen väliintulijoiden tekemästä valituksesta esittämää oikeudenkäyntiväitettä, jolla komissio väittää, että valitus on jätettävä tutkimatta, koska kyseiset väliintulijat on virheellisesti hyväksytty väliintulijoiksi asian palauttamisen jälkeen käydyssä menettelyssä. Tältä osin unionin tuomioistuin katsoo, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artikla, unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksessä väliintulijoille taattujen menettelyllisten oikeuksien kunnioittaminen ja hyvän oikeudenkäytön periaate edellyttävät unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen menettelyjä johdonmukaisesti yhteensovittaessa, että valitusasian väliintulijalla on automaattisesti oikeus väliintulijan asemaan unionin yleisessä tuomioistuimessa, kun asia palautetaan sinne unionin tuomioistuimen kumottua unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun. Siten toisin kuin komissio väittää, unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä myöntäessään näille kyseisissä olosuhteissa tällaisen aseman. Niillä, joita asia koskee, on siten oikeus tehdä valitus valituksenalaisesta tuomiosta, koska kyseinen tuomio koskee niitä suoraan,⁵ sillä kanteiden hylkääminen altistaa ne riskille joutua maksamaan takaisin niiden saamat tuet. Niiden valitus on siten tutkittava.

Seuraavaksi unionin tuomioistuin tutkii valitusperusteet, jotka koskevat ensinnäkin ETL:n valikoivuuden arviointia ja toiseksi takaisinperimisvelvollisuutta.

Unionin tuomioistuin korostaa ensinnäkin **valikoivuuden edellytysten arvioinnista**, että verotuksellisesti edullista toimenpidettä, jonka myöntäminen riippuu veronviranomaisten harkintavallasta, ei voida pitää yleisluonteisena. Tästä seuraa, että tällaisen toimenpiteen valikoivuutta ei voida arvioida menetelmällä, joka on laadittu erityisesti verotuksellisesti edullisissa yleisluonteisissa toimenpiteissä piilevän valikoivuuden selville saamiseksi.⁶ Nyt käsiteltävässä asiassa **unionin yleistä tuomioistuinta pyydettiin kuitenkin lausumaan sellaisen toimenpiteen**

⁵ Tästä edellytyksestä määrätään Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan toisen kohdan toisessa virkkeessä.

⁶ Tämän ns. kolmivaiheisen menetelmän mukaan edullisen verojärjestelmän perustana olevan yleisluonteisen toimenpiteen valikoivuuden arviointi edellyttää ensinnäkin yleisen verojärjestelmän yksilöintiä, sitten sen tarkistamista, poikkeako kyseessä oleva järjestelmä viitekehysenä olevasta yleisestä järjestelmästä siten, että siinä kohdellaan verotuksellisesti eri tavoin tosiasiallisesti ja oikeudellisesti keskenään vertailukelpoisia talouden toimijoita, ja jos poikkeaa, lopuksi sen tutkimista, voiko tällainen erilainen kohtelu olla oikeutettua verojärjestelmän luonteen tai systematiikan vuoksi.

arvioinnista, jonka myöntäminen riippui toimivaltaisten viranomaisten harkintavallasta, joten sitä ei voida moittia siitä, että se ei ole arvioinut sitä yleisluonteisiin verotuksellisiin toimenpiteisiin sovellettavan menetelmän mukaisesti.

Unionin tuomioistuin tarkastelee siten harkinnanvaraisesti myönnetyn verotuksellisesti edullisen toimenpiteen merkityksellisiä arviointiperusteita ja unionin yleisen tuomioistuimen tavoin se muistuttaa, **että lupajärjestelmän olemassaolo ei itsessään merkitse sitä, että kyseessä oleva toimenpide on valikoiva.** Tällainen luokittelu edellyttää sen osoittamista, että toimivaltaisilla viranomaisilla on laajaa harkintavaltaa määrittää tuensaajat ja kyseessä olevan toimenpiteen myöntämisedellytykset, joten tämän harkintavallan käyttämisen on katsottava **suosivan tukea saavia yrityksiä tai tuotannonaloja suhteessa muihin**, jotka eivät saa tukea, mutta **jotka kuitenkin ovat niihin vertailukelpoisessa tilanteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.**

Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin on siis perustellusti todennut arvioidessaan kansallista oikeutta – jota sen ei edes ole väitetty ottaneen vääristyneellä tavalla huomioon –, että tässä oikeudessa annettiin veroviranomaiselle merkittävää harkintavaltaa varhennetun poiston sallimiseksi, kun otetaan erityisesti huomioon käyttöön otettujen perusteiden epätarkkuus ja niiden tulkinnalle välttämättömien suuntaviivojen puuttuminen. Unionin yleinen tuomioistuin ei ole tältä osin tutkinut, oliko tämän oikeudellisen harkintavallan käyttäminen tosiasiallisesti johtanut tiettyjen toimijoiden perusteettomaan parempaan kohteluun toisiin, niihin vertailukelpoisessa tilanteessa oleviin toimijoihin nähden.

Unionin yleinen tuomioistuin on siten varhennetusta poistosta muodostuvan toimenpiteen valikoivuuden päättämiseksi oikeudellista virhettä tekemättä katsonut, että harkinnanvaraisten näkökohtien olemassaolo oli omiaan suosimaan tuensaajia suhteessa muihin, niihin vertailukelpoisessa tilanteessa oleviin verovelvollisiin nähden. Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin on voinut perustellusti päätellä, ettei komissio ollut tehnyt virhettä päätellessään varhennetun poiston valikoivuuden perusteella, että ETL oli kokonaisuudessaan valikoiva siltä osin kuin on selvää, että ETL:n muodostavat muut riidanalaiset toimenpiteet riippuivat varhennettua poistoa koskevasta ennakkoluvasta. **Näin ollen unionin tuomioistuin hylkää kaikki ETL:n valikoivuutta koskevat valitusperusteet perusteettomina.**

Toiseksi **lainvastaisten tukien takaisinperinnästä** unionin tuomioistuin katsoo, että luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteita on sovellettu valituksenalaisessa tuomiossa tekemättä oikeudellista virhettä, lukuun ottamatta yhtä, jolla kuitenkin ei ole ollut vaikutusta unionin yleisen tuomioistuimen arviointiin, joten **tätä koskevat väitteet on myös hylättävä.**

Kolmanneksi ja viimeiseksi **unionin tuomioistuin lausuu valituksenalaisen tuomion puutteellista perustelua koskevasta valitusperusteesta.** Tältä osin unionin tuomioistuin katsoo, **että vaikka valituksenalainen tuomio on oikeudellisesti riittävästi perusteltu ETL:n valikoivuuden osalta, sama ei kuitenkaan päde kyseessä olevan tuen takaisinperimiseen.**

Unionin tuomioistuin toteaaakin, että vastatakseen kanneperusteeseen, jolla riitautetaan riidanalaiseen päätökseen sisältyvä määräys takaisinperimisestä siltä osin kuin siinä määrätään kyseessä oleva tuki perittäväksi kokonaisuudessaan takaisin sijoittajilta, vaikka hyvin suuri osa näin myönnetystä edusta on järjestelmällisesti siirretty varustamoille, **unionin yleinen tuomioistuin on tyytynyt toteamaan, että riidanalaisessa päätöksessä vain sijoittajat oli yksilöity tuensaajiksi eikä kyseinen päätelmä ollut oikeusriidan kohteena.** Unionin tuomioistuimen mukaan on kuitenkin niin, että vaikka kyseessä olevat osapuolet eivät olleetkaan riitauttaneet tuensaajien yksilöintiä, ne väittivät kuitenkin kanneperusteellaan implisiittisesti mutta välttämättä, etteivät ne olleet ainoita kyseessä olevan tuen saajia. **Koska unionin yleinen tuomioistuin ei siten ollut käsitellyt tätä kanneperustetta, se on näin ollen jättänyt lausumatta siitä, mikä merkitsee perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä.**

Näin ollen **unionin tuomioistuin kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä on hylätty kanteet siltä osin kuin niillä vaadittiin riidanalaisen päätöksen kumoamista sillä perusteella, että siinä nimetään**

taloudelliset etuymät ja niiden sijoittajat kyseessä olevan tuen ainoiksi saajiksi, ja määräyksen, jolla Espanjan kuningaskunta veloitetaan perimään kyseessä olevan tuen määrä kokonaisuudessaan takaisin taloudellisten etuymien sijoittajilta, kumoamista. Valitukset hylätään muilta osin.

Kolmanneksi unionin tuomioistuin katsoo, että kumoamiskanteiden osa, joka on vielä tutkittava valituksenalaisen tuomion osittaisen kumoamisen jälkeen ja joka koskee sitä, **onko velvollisuus periä kyseessä oleva tuki takaisin sen saajilta riittävän perusteltu**, on ratkaisukelpoinen, ja **se päättää ratkaista asian itse lopullisesti tältä osin**. Tältä osin se hylkää aluksi luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden loukkaamista ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskevat kanneperusteet ja perustelut perusteettomina laajalti valituksenalaisen tuomion vastaavia perusteluja mukaillen.

Tutkiakseen kanneperustetta, josta unionin yleinen tuomioistuin on jättänyt lausumatta, **unionin tuomioistuin** tarkastelee kyseessä olevan tuen saajien yksilöintiä koskevaa kysymystä ja **muistuttaa, että velvollisuudella poistaa komission sisämarkkinoille soveltumattomaksi katsoma valtiontuki perimällä se takaisin pyritään palauttamaan tuen myöntämistä edeltänyt tilanne poistamalla sen saajilta eli yrityksiltä, jotka ovat siitä tosiasiallisesti hyötäneet, sen niille antama kilpailuetu.**

Nyt käsiteltävässä asiassa komission omista toteamuksista kuitenkin ilmenee, että ETL muodosti kokonaisuudessaan verotuksellisen mekanismin, jonka tarkoituksena oli tuottaa etua paitsi taloudellisten etuymien sijoittajille, myös laivanvarustamoille. Lisäksi komission esiin tuomista seikoista ilmenee, että ETL:stä aiheutuvan veroedun jakamisesta laivanvarustamon ja taloudellisen etuymän sijoittajien kesken oli määrätty oikeudellisesti sitovissa sopimuksissa, jotka oli toimitettu veroviranomaisille ja jotka ne ottivat huomioon myöntäessään varhennetun poiston niille kuuluvaa harkintavaltaansa käyttäen. Näiden seikkojen perusteella unionin tuomioistuin toteaa, että **komissio on tehnyt oikeudellisen virheen takaisinperimisen tavoitteeseen nähden nimetessään taloudellisten etuymien sijoittajat ainoiksi kyseessä olevan tuen saajiksi perustellen tätä olennaisesti sillä, että etu, jonka varustamot saivat taloudellisille etuymille myönnetyn veroedun osan siirtona, johtui yksityisten osapuolten välisten oikeustoimien yhdistelmästä eikä sitä siten ollut pidettävä valtion toimena, kun taas taloudellisilla etuymillä oli velvollisuus sovellettavien sääntöjen nojalla siirtää näille varustamoille osa saamastaan veroedusta.**

Näin ollen **unionin tuomioistuin kumoaa riidanalaisen päätöksen osittain eli siltä osin kuin nimetään taloudelliset etuymät ja niiden sijoittajat kyseessä olevan tuen ainoiksi saajiksi ja siten myös siltä osin kuin siinä määrätään se perittäväksi kokonaisuudessaan takaisin yksinomaan taloudellisten etuymien sijoittajilta.**

MUISTUTUS: Euroopan unionin tuomioistuin käsittelee valituksia, joissa haetaan muutosta unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin ja määräyksiin oikeuskysymyksissä. Lähtökohtaisesti valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta. Jos valitus tutkitaan ja hyväksytään, unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen päätöksen. Jos asiassa on mahdollista antaa ratkaisu, unionin tuomioistuin voi tehdä sen. Muussa tapauksessa unionin tuomioistuimen on siirrettävä asia unionin yleiseen tuomioistuimeen, jota sen valituksesta antama ratkaisu sitoo.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎+352 4303 3127.

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla sivustolla [Europe by Satellite](#) ☎+32 2 2964106.

Pysykää kuulolla!

